

Houdt wat u hebt

• door Kees Fieggen

In de zeven brieven die Johannes aan de zeven gemeenten moest schrijven, spreekt de Heer Jezus ons allemaal aan. Steeds weer vinden we de uitspraak “wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt”. Het bijzondere van deze brievenreeks is dat hij deel uitmaakt van een profetisch boek. Ook de zeven brieven zijn profetie. Daarom spreken ze het hart aan en geven tegelijk een Goddelijke visie op de kerkgeschiedenis. In dit artikel wil ik inzoomen op de waarschuwing die aan Filadelfia wordt gericht: “houd wat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt” (Op3:11). Wat heeft dat ons te zeggen in onze tijd? Wat ‘heeft’ Filadelfia eigenlijk? Om dat goed te bezien, plaats ik Filadelfia tegen de achtergrond van het hele boek Openbaring.

Dit boek is geschreven om aan de dienstknechten van de Heer te tonen wat spoedig gebeuren moet (1:1-3). We worden niet opgeroepen om alles wat er in staat te begrijpen maar wel om het te bewaren. Alles wat er in dit boek beschreven staat, zal plaats vinden. Hoe de precieze vervulling van deze profetie er uitziet, is waarschijnlijk pas duidelijk op het moment dat het gebeurt. De hoofdlijnen zijn echter helder en ze bevatten belangrijke boodschappen voor ons, christenen.

Manieren van lezen

De Schrift heeft altijd meerdere lagen. Wie de zeven brieven in Op 2 en 3 leest, kan zich afvragen hoe elke brief paste bij de omstandigheden van de aangesproken gemeente. Zo’n studie leidt tot verwondering over de bijzonder passende manier van spreken van onze Heer. Zo spreekt Hij over ogenzalf tegen Laodicea - een stad die beroemd was vanwege haar ogenzalf. Hij weet heel goed hoe Hij ook mij in mijn omstandigheden kan aanspreken. Je kunt ook nadenken over wat elke brief je persoonlijk te zeggen heeft - een hopelijk heel vruchtbare bezigheid voor je eigen geestelijk leven. En elke geloofsgemeenschap kan kijken welke gemeentelijke lessen in deze brieven te vinden zijn - bemoedigend en vermanend.

Elk van de brieven heeft een boodschap voor alle gemeenten en speciaal voor de goede verstaander. De gedachte dat de Heer hiermee ook nog een profetische kerkgeschiedenis heeft laten optekenen, moet ons vooral niet afhouden van de toepassing op ons hart. Alle profetie heeft altijd als doel om ons hart te raken - vermanend en/of bemoedigend. Paulus zegt het zo: “wie profeteert, spreekt voor mensen tot opbouw, vermaning en vertroosting” (1Kor.14:3). Voor een korte

opfriscursus profetische kerkgeschiedenis verwijs ik naar de Excurs, maar het is mogelijk om deze (even) over te slaan.

Excurs: profetische kerkgeschiedenis

Velen hebben hier al uitgebreid over geschreven. De laatste vier brieven in Op 2 en 3 lijken te wijzen op het voortbestaan van vier stromingen tot aan de komst van de Heer. De eerste is makkelijk te koppelen aan de Roomse kerk (samen met haar Oosters-Orthodoxe zusterkerken). In de tweede herkennen we de Protestantse staatskerken die in veel landen na de Reformatie vrij snel zijn ontstaan. Bij beide stromingen herkennen we vermenging van kerk en staat en heeft Israël als volk van God afgedaan. Dat verandert met het Reveil (Filadelfia), waar zonder veel uiterlijk vertoon en zonder wereldlijke macht veel geloofswerk wordt gedaan. Bovendien wordt het profetische Woord herontdekt en wordt het herstel van Israël voorzgd.

Tijdens de Nadere Reformatie (een stroming vanaf de 17e eeuw, die het Woord meer het dagelijkse leven in wilde brengen en gelinkt was aan de Puriteinen) toonden mensen als Van der Groe, à Brakel en Smijtegelt trouwens al belangstelling voor het profetische woord - en zij waren eveneens overtuigd van een komend herstel van Israël. In de kring van de bevindelijken wordt de gedachte van een toekomstig duizendjarig rijk wel gevonden en een periodiek als de Middernachtsroep heeft ook abonnees in die kring.

Profetisch het moeilijkst te duiden is de laatste brief, omdat die het dichtst op onze huid zit: we zitten er (misschien) middenin. De lauwheid van Laodicea is een gevaar van alle tijden, voor elke gemeente en elke christen, maar als periode in de kerkgeschiedenis komt deze na het Reveil en duidt een stroming aan die naast de drie andere bestaat. Uit Thyatira kwam Sardis voort en uit Sardis kwam Filadelfia voort. Daarom lijkt het logisch dat Laodicea uit Filadelfia voortkomt en dus voortkomend uit de evangelische beweging gezocht moet worden, als een nieuwe stroming, met veranderde opvattingen.

De spoedige komst van de Heer is hier (net als bij Sardis) uit het zicht geraakt: Laodicea heeft alles zelf wel, leeft in het hier en nu, is rijk en verrijkt. We moeten voorzichtig zijn met onze conclusies, maar de duiding die Peter van Beugen geeft in zijn artikel Babylon Verborgeneid (Focus nr.19), spreekt mij wel

aan. Binnen (een deel van) de charismatische beweging groeit een sterke gerichtheid op de zegeningen van gezondheid en voorspoed (ze hebben aan niets gebrek) en op het bouwen van het Koninkrijk nu, waarbij het profetische herstel van Israël uit het zicht verdwijnt (zie "Babylon, verborgenheid", Focus 19, p 43-45). We weten niet over welke periode de Heer precies spreekt als Hij spreekt over 'lauw' en 'rijk en verrijkt'. Net als bij Sardis is er mogelijk een goed begin, maar de Heer kijkt daar blijkbaar niet naar. Naarmate de tijd vordert, zal de oplettende toeschouwer (wie oren heeft, die hore en wie ogen heeft ...) het zich zien ontvouwen.

Dit alles betekent dat de komst van de Heer zeer nabij is! En zolang Hij de gemeente nog niet tot zich genomen heeft, verlangt Hij nog naar gemeenschap met elke gelovige - uit welke stroming dan ook. Dat is de boodschap van Op3:20 en die stemt volkomen overeen met wat we door de hele Bijbel heen zien. Henoch, Noach, Abraham: ze wandelden met God. En toen Hij opdracht gaf om de tabernakel te bouwen, was dat om te midden van Israël te kunnen wonen. Als Hij niet meer te midden van het hele volk kan wonen, dan komt Hij nog steeds graag eenieder tegemoet die Hem wil ontmoeten.

Filadelfia nader bekeken

Een aantal zaken is kenmerkend voor deze gemeente. Ten eerste noemt de Heer de kleine kracht. Dat is geen verwijt en ook geen aanbeveling: het lijkt meer een vaststelling. Het is wel een kans, want daardoor moeten ze echt op de Heer vertrouwen. Want kleine kracht is niet hetzelfde als 'grote zwakheid'. Laten we vooral niet te klein van de Heer denken: Hij kan machtig werken. Dat is gelijk het tweede kenmerk: een belangrijke vrucht van het Reveil is de geloofszending, waar velen door de Heer geopende deuren zijn binnengegaan. Er is ook veel geloofswerk gedaan aan de onderkant van de samenleving (denk aan Tot Heil des Volks in Nederland).

Het bewaren van zijn Woord - een volgend kenmerk - kunnen we verbinden met hoe Hij zich aan Filadelfia voorstelt: als de Heilige en Waarachtige. Studie van Gods Woord alleen is niet genoeg, er hoort een verlangen bij om ernaar te leven en Hem te dienen. Niet voor niets zegt Hij dat ze zijn naam niet verloochend hebben. Trouw aan Hem kan vervolging en moeite betekenen, maar Filadelfia kiest ervoor om het kruis van de Heer te dragen, met Hem verworpen te worden. Dat betekent wachten tot Hij zijn koningschap zal aanvaarden - pas dan zullen ook wij regeren. In 3:10 wordt dat genoemd: het "bewaren van het woord van zijn volharding". Hij wacht met regeren, Hij wacht met komen (al komt Hij spoedig, dat wil zeggen 'met haast'), Hij heeft niet vooruitgegrepen, maar is de weg van het kruis gegaan.

Het is dan ook in deze periode dat het profetische woord wordt herontdekt, met al zijn lagen en diepten en bedelingen. Niet dat alles gelijk goed begrepen is - waarschijnlijk zullen sommige profetieën pas echt duidelijk worden als ze in vervulling gaan. Maar het is opmerkelijk dat de terugkeer van de Joden naar Israël al in de 19e eeuw werd voorzien. Een sterk levende toekomstverwachting is hieraan gekoppeld met een sterk besef van het hemelburgerschap van de christen (Fp3:20). Juist het zicht op het hemelse karakter van de Gemeente maakt de weg vrij voor zicht op een herstel van het volk Israël op aarde, gekoppeld aan het aanvaarden van het koningschap door de Heer Jezus bij zijn terugkeer. Dan worden de visioenen van Daniël (o.a. hfdst 2 en 7) ook vervuld en regeert de hemel over de aarde - en wij regeren met Hem. Nebukadnezar zag in zijn droom een steen losraken, die aan de heerschappij van de volken een einde zou maken (Dan.2:44,45). Dan zal de periode van de heerschappij van de Mensenzoon en van de heiligen

van de Allerhoogste aanbreken (Dan.7:14, 18, 27). Niet voor niets wordt aan de overwinnaars van Filadelfia het "nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt" in het vooruitzicht gesteld. Dat zal immers het centrum zijn van waaruit de regering plaats zal vinden.

Het uur van de verzoeking

In Op3:10 vinden we een belangrijke belofte aan Filadelfia. Het uitzien naar de komst van de Heer wordt beloond met het "bewaren voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen". Er komt een bijzondere tijd aan en juist bij Filadelfia is daar oog voor. Daniël spreekt al van die tijd (Dan.9:27 en 12:7, 11) en onze Heer vertelt erover in Mat.24 (zie met name vers 15, 21 en 22). Pas in het boek Openbaring wordt veel meer duidelijk over deze verschrikkelijke tijd. Het zal een tijd van grote verdrukking zijn voor de gelovigen uit die tijd - en dat zullen er heel veel zijn (Op.7:9, 14). Die tijd is beperkt (drie-en-een-half jaar), maar zeer zwaar voor allen die het teken van het beest niet op hun hand of voorhoofd hebben staan.

Voor de ongelovigen ligt het anders: voor hen is het een tijd van grote verzoeking, ze zullen worden misleid (Op.13:14; vgl. 2Thes.2:7-12). God zendt een geest van dwaling en die komt in de persoon van de mens der wetteloosheid, de antichrist. Het zal een tijd van grote moeilijkheden en van grote tegenstellingen zijn: niemand zal meer in het grijze gebied verkeren, het is zwart of wit, voor of tegen het beest en zijn profeet. Deze keus zal grote consequenties hebben: het teken van het beest accepteren, betekent: wel kunnen eten, wel geaccepteerd worden in de maatschappij - maar ook het onderwerp zijn van de plagen van de zeven schalen, zoals een kwaadaardige en boze zweer (Op.16:2) en uiteindelijk delen in het eeuwige lot van de antichrist (14:9, 10). Voor de anderen geldt dat ze niet zullen kunnen kopen of verkopen. Het zal een tijd zijn waarin het geven van een beker koud water aan een discipel van de Heer grote gevolgen kan hebben - en ook een grote beloning (Mat.10:42). Voor hen is er een bijzonder gezegend vervolg. Velen zullen omkomen in de grote verdrukking, anderen komen er doorheen en zullen voor de troon van de Heer verschijnen zoals beschreven in Mat.25:31-46.

Op de aarde wonen of ...

Er lijkt nauwelijks een woord te zijn dat vaker in Openbaring voorkomt dan het woord 'hemel'. Typerend voor dit boek is een duidelijke tegenstelling tussen de aarde en de hemel, die wordt verscherpt doordat de draak (dat is de satan) uit

de hemel wordt geworpen. Het beest dat daarna verschijnt, lastert God en zijn woning en “hen die in de hemel wonen” (13:6). Dat wijst er wellicht op dat het op aarde bekend is dat de gemeente in de hemel is opgenomen.

Het uur van de verzoeking is voor “hen die op de aarde wonen”. Deze uitdrukking verschijnt voor het eerst in de brief aan Filadelfia (3:10) en wordt nog viermaal gebezigd (6:10, 11:10, 13:14 en 14:6). Het typeert degenen die (uiteindelijk) de antichrist zullen volgen: ze kleven aan de aarde. Dat geldt ook voor de naam-christenen die na de opname van de gemeente zullen overblijven: het getuigenis dat door de Heer uit zijn mond is gespuwd (3:16). Velen uit hen zullen zich verenigen onder de banier van Babylon, de valse bruid die door de Heer een hoer wordt genoemd.

Juist de Filadelfiërs hebben ontdekt dat christen zijn anders is dan dat: zij weten dat ze een hemels burgerschap bezitten (Fp3:20, 21) en dat maakt dat ze uitzien naar de komst van de Heer. Ze weten dat ze Hem tegemoet gaan in de lucht (1Thes.4:17), dat ze deel uitmaken van de Bruid en dat de bruiloft in de hemel plaats zal vinden, kort voordat ze met hun Heer terug zullen keren naar de aarde (19:7, 11, 14 e.v.).

De trouwe gelovige in Filadelfia weet dat hij de bijzondere periode van de grote verdrukking / verzoeking niet hoeft mee te maken. Dat wil niet zeggen dat er geen verdrukkingen of geen verzoeking zijn. Integendeel: wij leven in een tijd die veel minder zwart-wit lijkt te zijn en dat bergt net zo goed gevaren in zich. Hoe maken wij onze keuzes? Wij kunnen alles kopen, alles lezen, alles zien. We kunnen heel wat doen wat voor onze medechristenen verborgen blijft, al is het in toenemende mate openbaar voor hackers en controleurs. Maar wij weten natuurlijk allang dat alles wat we doen openbaar is voor de Heer (Heb.4:13). Als we dan ook regelmatig in de spiegel van Gods Woord kijken, zullen onze keuzes daardoor geheiligd worden - als we tenminste niet vergeten wat we zien (Jak.1:22-25).

De erfenis van Filadelfia

Wat onderscheidt Filadelfia en hoe kunnen wij haar erfenis bewaren? Je zou kunnen zeggen dat de andere drie stromingen in de christenheid veel meer aan de aarde gebonden zijn, veel meer ook verbonden aan de uitoefening van de macht, aan de politiek. Er lijkt daar veel meer het idee te hebben postgevat

dat het ‘oprichten van tekenen van het koninkrijk’ betekent dat we nu alvast moeten proberen te regeren, gebied te veroveren - om zo de komst de Heer voor te bereiden.

Moeten we inderdaad een offensief starten om weer terrein te heroveren? De christenheid heeft een geschiedenis van gevechten met de Islam (bij Poitiers onder Karel Martel, tijdens de kruistochten en bij de strijd om Wenen) - het lijkt er niet op dat iemand daar naar terug wil. Moeten we dan via geestelijke oorlogsvoering grondgebied veroveren? Is het niet veeleer zo dat de territoriumstrijd pas straks gestreden zal worden (en dan militair en geestelijk tegelijk), namelijk als de Heer terugkomt en wij in zijn gevolg zullen zijn (Op.19:11vv)?

Als we Openbaring goed lezen en begrijpen, zien we dat het einde van de kerkgeschiedenis niet glorieus is. Na Filadelfia komt er geen glorieus herstel, maar een lauw Laodicea. Dat betekent niet dat er niet lokaal opwekkingen kunnen zijn, waar grote aantallen mensen tot bekering komen - het zij verre van mij om welk werk van de Heer dan ook te kleineren. Maar door de hele Bijbel heen zien we hoe elke nieuwe bedeling (niet voor niets ook wel rentmeesterschap genoemd) eindigt in het falen van de mens. Dat geldt ook voor het christendom. Het wachten is op de terugkeer van de Heer en op de nieuwe schepping - dan zijn de eerste dingen voorbijgegaan. Dan begint het pas echt (Op.21:4) - alles wat daaraan voorafgaat (behalve dan het grootse werk op het kruis) zal achteraf wellicht niet meer lijken dan een proloog.

Standhouden

Christenen zouden moeten weten dat ze rijk gezegende mensen zijn, gezegend met elke geestelijke zegen in de hemelse gewesten (Ef.1:3). We zijn zelfs in Christus al gezeten in de hemelse gewesten (Ef.2:6). Maar juist Efeze (de gemeente aan wie de Heer deze dingen heeft laten weten) wordt opgeroepen om terug te keren tot de eerste liefde: de liefde tot Hem (Op.2:4,5). Filadelfia kenmerkt zich juist doordat ze ‘niets hebben behalve de Heer’, tegenover Laodicea: ‘alles behalve de Heer’ - Hij is buiten komen te staan.

Paulus schrijft aan de christenen in Efeze een hooggestemde brief, die eindigt met de oproep om stand te houden. De satan en zijn trawanten zijn eropuit om ons het praktische bezit van onze geestelijke zegeningen te roven (zie ook de Excurs geestelijke strijd). Alle listen zet hij daartoe in. Sinds

keizer Constantijn lijkt hij er een speerpunt van te maken om ons zoveel mogelijk 'aardklevers' te maken. Dat doet hij op bijvoorbeeld door ons rijk te maken - dan voelen we ons rijk gezegend (...). Met rijk zijn is op zich niets mis, maar het kan een valstrik zijn (1Tim.6:9, 17-19).

Een andere manier is: ons aanzetten om ons in te zetten voor aardse zaken, zoals het milieu, of een betere, rechtvaardiger samenleving. Op zich zijn dat goede zaken, we worden zelfs opgeroepen om ijverig te zijn in goede werken (Tit.2:14 en 3:8). We kunnen bewondering hebben voor kamerleden als van der Staaij die trouw aan hun Heer in de politiek willen opereren, maar er kleven gevaren aan. Wat is werkelijk het getuigenis dat ervan uitgaat? Klinkt daarin het evangelie door - of is het toch meer 'hoe je moet leven' (de wet dus)? Als we de ontferming van de Heer tonen, wordt Hij geëerd - zulke goede werken zijn voor de mensen aangenaam en nuttig. Als we anderen de wet proberen voor te schrijven (de zonde proberen 'tegen te houden'), werkt dat mijns inziens contra-productief: daarmee ontwaren mensen niet de lichtglans van het evangelie van de genade.

Houd wat u hebt

Dat is wat de Heer aan Filadelfia zegt en Hij voegt eraan toe: "opdat niemand uw kroon neemt". Het gevaar voor Filadelfia is dat ze loslaten wat hen kenmerkt, wat ze 'hebben'. Dat is in de eerste plaats de Heer zelf en daar zit de verwachting van zijn komst aan vast - en Hij zal ons vóór het uur van de verzoeking komen halen. Hij is nog steeds verworpen en wij met Hem: daarom zoeken we geen macht, maar getuigen van onze Heer in woord en daad. Kleine kracht, maar een machtige Heer. Voor het vlees is dat niet zo aantrekkelijk: we zien graag meer gebeuren. Helaas is het einde van het getuigenis van de christenheid op aarde niet zo fraai, zoals ook blijkt uit de afscheidsbrief van Paulus (2Tim.). Maar als wij wachten op Hem en delen in zijn verwerping, dan is dat om ook te delen in zijn verheerlijking (vgl. Rom.8:17). Straks zal Hij regeren en wij met Hem. Nu moeten we zorgen dat onze lampen brandende zijn, als slaven die op hun Heer wachten. Laten we die erfenis vasthouden.

Excurs geestelijke strijd

In dit artikel wordt betoogd dat we geen macht moeten zoeken. Dat wil niet zeggen dat de Heer niet heeft gewerkt in alle gebeurtenissen zoals het tegenhouden van de macht van

de Islam bij Poitiers in 732 en bij Wenen in o.a. 1683. Maar met die militaire successen werd de satan niet verslagen. In Daniël 10 wordt ons een blik gegund achter de schermen, wat er op de 'bovenverdieping' gebeurt. Eerder had de Heer aan Daniël laten zien welke rijken er achtereenvolgens zouden regeren over Jeruzalem, maar nu verschijnt Hij zelf (vergelijk deze verschijning maar met Op.1:13vv) en vertelt over de vorsten achter al deze rijken. Hun onderlinge strijd lijkt wat merkwaardig, want hun maarschalk is dezelfde: de overste van deze wereld. Aan de ene kant vindt de satan dat wel best: hoe meer oorlogen, hoe meer mensen hij de dood in kan jagen - hij is immers vanaf het begin de mensenmoordenaar (Joh.8:44). Aan de andere kant is vereniging van die rijken nu nog niet mogelijk, omdat de Heer dat niet toestaat. Toegepast op de huidige tijd zien we de bittere strijd tussen Soennieten en Sjiieten - het lijkt logisch om te veronderstellen dat hierachter duistere vorsten zitten.

Sommigen concluderen hieruit dat er in bijvoorbeeld steden territoriale geesten actief zijn en dat wij als christenen geroepen zijn om deze heersers in een geestelijke strijd te bestrijden en terrein op hen te veroveren. Het is moeilijk om daarvoor schriftbewijs te vinden. In Daniël 10 is de Heer Zelf aan het strijden met die vorsten en krijgt daarbij hulp van de vorst die bij Israël hoort (Michaël). Uit niets blijkt dat de gelovigen zich in deze strijd moeten mengen. In Op.12 zien we dat de satan uit de hemel wordt geworpen (en dat is toekomstig!). Daar is eenzelfde strijd gaande en wordt gemeld dat de gelovigen de satan hebben overwonnen - niet door gebed, maar door het bloed en door hun getuigenis en doordat ze hun leven niet lief hebben gehad. Ze hebben kortom vastgehouden aan wat de Heer voor hen heeft gedaan en zijn trouw aan Hem geweest - dan moet de duivel wel afduipen.

De strijd in de hemelse gewesten in Ef.6:10v gaat ook niet om veroveren. In deze brief worden we immers ervan verzekerd dat we alles al hebben. We worden opgeroepen om 'stand te houden'. Het is een verdedigende strijd om niet te vallen voor de list van de duivel (Ef.6:11), om ons niets te laten ontvoren wat we ontvangen hebben. Dat spoort prima met wat Op.12:11, 12 ons leert.

Vandaar ook de aard van de wapens die in Ef.6 genoemd worden. Gerechtigheid en heil worden niet gebracht, maar ze zijn ons geschonken en ze moeten onze harten en gedachten bewaren. En het zwaard van de Geest (Gods woord) moeten we natuurlijk op dezelfde manier gebruiken als onze Heer: om de aanvallen van de duivel te pareren (zie Mat.4:4, 7, 10).

Het veroveren van de aarde zal door de Heer zelf gebeuren in een gebeurtenis die zowel geestelijk als militair van aard is - wij zijn dan in zijn gevolg (Op.19:14, 15v). Onze strijd is om stand te houden in vijandelijk gebied. Zolang wij gehoorzamen aan onze Heer, kan de satan ons niets maken. We zijn geborgen onder het bloed van het Lam. Ondertussen kunnen wij het evangelie vertonen en verkondigen. Dat kan schade voor het lichaam betekenen, maar onze ziel is veilig bij Hem. Door een wacht bewaakt in vijandelijk gebied, weten we dat onze erfenis op een veilige plaats wordt bewaard (zie 1Petr.1:3-5). Wij kunnen en hoeven satan en zijn trawanten niet te onttronen, dat heeft de Heer Jezus in principe al gedaan en Hij zal hem straks definitief verslaan.

